

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Michala Bobka, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Ivo Pospíšila v právní věci žalobců: **a) Ing. M. M., b) Ing. J. M.**, oba zast. Mgr. Lukášem Komárkem, advokátem se sídlem Malé náměstí 124, Hradec Králové, proti žalovanému: **Krajský úřad Královehradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 124, Hradec Králové, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 7. 2024, č. j. KUKHK-21950/DS-2024-2(VA), v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 10. 2024, č. j. 30 A 67/2024 - 43,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalobci **n e m a j í p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci v březnu 2022 požádali Magistrát města Hradce Králové o vydání společného povolení na stavbu „Rozšíření zklidněné komunikace ul. K. S., H. K. – S.“ na pozemku parc. č. X v katastrálním území S. u H. K.. Magistrát toto řízení v únoru 2024 usnesením zastavil.

[2] Žalobci se proti usnesení magistrátu odvolali k žalovanému, který jejich odvolání zamítl a usnesení magistrátu potvrdil. Rozhodnutí magistrátu bylo vydáno dne 29. 7. 2024. Právnímu zástupci žalobců bylo doručeno dne 30. 7. 2024. Žalobci následně podali datovou

schránkou žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové („krajský soud“), která byla doručena dne 27. 9. 2024.

[3] Při posouzení včasnosti žaloby krajský soud vyšel z ustanovení § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „nový stavební zákon“), které s účinností od 1. 7. 2024 stanovilo zvláštní jednoměsíční lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu. Jelikož lhůta 1 měsíce na podání žaloby běžela ode dne 31. 7. 2024 [§ 40 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)] a uplynula dne 2. 9. 2024 [protože dne 31. 8. 2024 byla sobota a pondělí 2. 9. byl nejbližší pracovní den (§ 40 odst. 2, 3 s. ř. s.)], krajský soud žalobu odmítl jako opožděnou.

II. Kasační stížnost žalobců

[4] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Namítají kasační důvody § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

[5] Stěžovatelé jsou toho názoru, že lhůta pro podání žaloby se nemá řídit novým stavebním zákonem, protože se v dosavadním řízení aplikoval zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „starý stavební zákon“), který žádnou zvláštní lhůtu na podání žaloby neobsahuje. Proto mohli žalobu podat v obecné dvouměsíční lhůtě, jak ji stanoví § 72 odst. 1 s. ř. s.

[6] Jelikož bylo řízení u správního orgánu zahájeno ještě za účinnosti starého stavebního zákona, mají žalobci za to, že by se i následné řízení před správním soudem, u kterého rozhodnutí správního orgánu napadají žalobou, mělo řídit tímto zákonem. Odkazují na závěrečné ustanovení stavebního zákona, podle kterého se řízení zahájené přede dnem nabytí jeho účinnosti dokončí podle dosavadních právních předpisů (§ 330 odst. 1 stavebního zákona). Z tohoto ustanovení vyvozují, že zvláštní jednoměsíční lhůta pro podání žaloby (§ 306 odst. 1 stavebního zákona) platí až pro rozhodnutí stavebních úřadů vydaných dle nového stavebního zákona. Nový stavební zákon nestanoví, že by se měl § 306 odst. 1 použít i na správní řízení zahájená před jeho účinností. Navíc, poukazují na to, že o změně délky lhůty nebyli správním orgánem poučeni.

[7] Stěžovatelům by připadalo vnitřně rozporným a nesmyslným, aby správní soud vycházel ze starého stavebního zákona a ze současného si „bral“ toliko ustanovení § 306 odst. 1 o zvláštní jednoměsíční lhůtě pro podání žaloby. Pokud by takový výklad obstál, došlo by k narušení právní jistoty, které by omezilo přístup účastníků k soudu. Je-li právní předpis vnitřně zmatečný, má převážet výklad, který subjektům veřejné správy neupřesňuje právo na přezkum zákonnosti aktů veřejné správy. Naopak, výklad krajského soudu je podle stěžovatelů příliš úzký, nerespektující smysl úpravy.

[8] Závěrem stěžovatelé rovněž nesouhlasí s rozhodnutím o nákladech řízení, které je spojeno s rozhodnutím o odmítnutí samotné žaloby. Navrhují, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

III. Právní posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je přípustná. NSS neshledal nedostatky podmínek řízení či jiné překážky, které by bránily dalšímu postupu a rozhodnutí ve věci. Napadené usnesení proto přezkoumal v rozsahu a z důvodů vymezených v kasační stížnosti a s přihlédnutím k případným vadám, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s.ř.s.).

[11] Kasační stížnost **není** důvodná.

[12] Stěžovatelé namítají kasační důvody § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s. V úvahu však přichází pouze § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., protože stěžovatelé napadají nezákonnost odmítavého usnesení krajského soudu. Tento důvod je zvláštní ve vztahu k ostatním důvodům v § 103 odst. 1 s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/2005 Sb. NSS).

[13] NSS posoudil, zda stěžovatelé v této věci měli žalobu ke krajskému soudu podat v měsíční lhůtě podle § 306 odst. 1 stavebního zákona, účinného od 1. 7. 2024. Ten stanoví, že *[ž]alobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno*. Jde o zvláštní úpravu, která se odchyluje od obecné dvouměsíční lhůty, kterou pro podání žaloby upravuje v § 72 odst. 1 s. ř. s.

[14] Judikatura NSS se otázkou „zkrácené“ žalobní lhůty podle nového stavebního zákona již opakovaně zabývala. Dospěla přitom k závěru, že § 306 odst. 1 nového stavebního zákona se jednoznačně uplatní v situacích, kdy bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno a doručeno po nabytí jeho účinnosti (rozsudek NSS ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025 - 34, body 10–15). Stejná „zkrácená“ žalobní lhůta se uplatní, i když bylo správní rozhodnutí doručeno za účinnosti nové právní úpravy, byť bylo vydáno za účinnosti staré (rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024 - 42, bod 12).

[15] Tento výklad byl shledán ústavně konformním v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. Ústavní soud ve svém výkladu § 306 odst. 1 nového stavebního zákona mimo jiné potvrdil, že se délka lhůty (zvláštní měsíční podle stavebního zákona nebo obecná dvouměsíční podle soudního řádu správního) pro podání žaloby k správnímu soudu určuje podle právní úpravy účinné *v okamžiku doručení* napadaného správního rozhodnutí. Měsíční lhůta § 306 odst. 1 stavebního zákona se tak neuplatní pouze na řízení, ve kterých stavební úřad *vydal* rozhodnutí podle stavebního zákona, jak tvrdili stěžovatelé, ale pro všechna řízení, ve kterých bylo rozhodnutí správního orgánu účastníkům *doručeno* za účinnosti § 306 odst. 1 stavebního zákona.

[16] Žalovaná rozhodnutí vydala dne 29. 7. 2024 a stěžovatelům jej doručila dne 30. 7. 2024. Jak vydání, tak doručení rozhodnutí tedy proběhlo již za účinnosti § 306 odst. 1 stavebního zákona, které bylo účinné ode dne 1. 7. 2024. Na žalobní lhůtu stěžovatelů se tak aplikovala zvláštní měsíční lhůta stavebního zákona, nikoliv obecná dvouměsíční lhůta soudního řádu správního. Pokud proto žalobu stěžovatelé krajskému soudu doručili dne 27. 9. 2024, podali ji vskutku opožděně.

[17] Těžiště další argumentace stěžovatelů spočívá v tvrzení, že pokud se správní řízení řídilo starým stavebním zákonem, který žádnou zvláštní lhůtu pro podání žaloby neobsahuje, musí se i řízení před správním soudem řídit tímto zákonem. To by však znamenalo jednotnost řízení před správním orgánem (správního řízení) a řízení před správním soudem (soudního řízení). Z ustálené judikatury NSS naopak plyne, že ochrana, kterou poskytuje správní soud, je ochrana originální, není pokračováním správního řízení (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007 - 62, č. 1472/2009 Sb. NSS). Podáním žaloby se tedy zahajuje odlišné řízení před krajským soudem. Proto se nemůže uplatnit § 331 stavebního zákona, podle kterého se řízení zahájené přede dnem nabytí jeho účinnosti dokončí podle dosavadních právních předpisů. Řízení před správním soudem má svou vlastní úpravu, která je nezávislá na procesních předpisech aplikovatelných v řízení před správním orgánem, není-li stanoveno jinak (rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025 - 30, bod 14).

[18] Stěžovatelé rovněž namítli, že o zvláštní lhůtě nebyli správním orgánem poučeni. Ani tato námitka není důvodná. Správní orgán nemá zákonnou povinnost poučit účastníka o možnosti podání žaloby k správnímu soudu. Podle § 68 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu správní orgán v poučení svého rozhodnutí uvede, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě, a u kterého správního orgánu se odvolání podává. Projevuje se zde opět funkční odlišnost správního a soudního řízení; poučovací povinnost správního orgánu se vztahuje pouze k řádným opravným prostředkům v rámci správního řízení, nikoliv k podání žaloby k správnímu soudu. To opět potvrzuje i rozhodovací praxe NSS (srov. bod 26 rozsudku NSS ze dne 22. 4. 2025, č. j. 1 As 247/2024 - 90 a judikaturu tam citovanou). Správní orgán tak neměl povinnost poučit stěžovatele o účinnosti zvláštní lhůty k podání žaloby, kterou upravuje nový stavební zákon.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[20] O nákladech řízení rozhodl NSS podle § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli v řízení o kasační stížnosti úspěch, nemají proto právo na náhradu řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému žádné náklady nevznikly. NSS mu proto náhradu nákladu řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. května 2025

pokračování

Michal Bobek
předseda senátu